

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ, CLASELE IX-XII

Etapa națională

25 aprilie 2024, Suceava

Clasa a IX-a

- **Toate subiectele sunt obligatorii.**
- **Lucrările în care eseul/răspunsurile sunt precedate de titlu și/sau motto vor fi notate cu zero puncte.**
- **Timpul de lucru: trei ore.**
- **Total: 100 de puncte.**

Citește cu atenție textele de mai jos.

A.

N-aș ști să spun ce mă atrăgea spre Ilinca. Eram colege de școală și stăteam în bancă alături. Dar de unde la Ocna Sibiului, când nici nu ne cunoșteam, mă urmărea pas cu pas, ca un câțel, acum păstra o rezervă ciudată față de mine. Mică, brună, cu ochi de chinezoaică, pleoape grele, care îi dădeau un aer nepăsător, un cap de fetiță cuminte, nu avea totuși nimic din felul obișnuit de a fi al unei eleve silitoare. Nu ridica niciodată degetul, părea că nu știe ce se întâmplă în clasă, dar, când era întrebată, știa să răspundă, iar când era strigată să iasă la tablă, trecea liniștită și spunea lecția cu indiferență, așa cum s-ar fi spălat pe dinți. Nu participa la niciunul din evenimentele clasei, la viața ei zgomotoasă. Părea că vine zi de zi și că va veni încă trei ani în șir fiindcă trebuia să-și facă datoria, să-și ia notele, bacalaureatul, o datorie de care nu părea pătrunsă, dar pe care nu voia s-o discute. Își întindea tot timpul palma pe marginea pupitrului, ca să prindă cât mai bine o gamă imaginară. Mi-ar fi plăcut să am liniștea ei. O admiram că nu se cheltuiește pentru nimeni și nimic; și totuși, înțelegeam că e un lux să poți rămâne în afară de agitația lumii și s-o privești cu liniștea cu care stai într-un loc bun la teatru și vezi cum se agită pe scenă, costumați, în anumite piese, actori care răgușesc debitând tirade eroice, se luptă cu spada, care sună a tinichea, cad și se ridică. Mă atrăgea Ilinca și, totuși, mă irita prin acel zâmbet ușor ironic, care ascundea fie o mare timiditate, fie o mare încredere în sine. Simțeam, fără să pot înțelege de ce, că și ea are nedumeriri în privința mea, că ține să ne apropiem, să ne vedem altfel decât la școală, să ne cunoaștem mai bine. Dar, deși nu aveam nicio prietenă și simțeam nevoia să-mi deschid sufletul cuiva, mă făceam că n-o bag în seamă. O întâlnire a noastră în afară de școală nu era cu puțință. Cum aș fi putut s-o primesc pe Ilinca Dima în acea singură odaie în care aveam și mașina de gătit, și lemne în dosul garderobului (vorbesc de vremea în care mai locuiam în casa cealaltă)?! Tatăl ei era doctor și venea s-o ia de la școală cu cupeul. Era poate ultimul în București, dar era al Ilincăi.

Băgam de seamă că face tot felul de manevre să vină la mine și nu știam dacă ține la această prietenie sau e o curiozitate de față răsfățată. Tăcută cum era, indiferentă cum părea, știa să stăruie. De câteva ori, venind să mă întrebe de niște lecții, avusesem norocul s-o întâlnesc în stradă, dar ultima dată, în fața ușii, mi-a spus că-i e sete. Sigur că nu puteam să-i dau paharul cu apă altfel decât pofțind-o în casă. „Intră”, am spus, închizând ochii, ca un om care se aruncă în prăpastie.

Odată înăuntru, am simțit broboane reci pe frunte și un penibil sentiment de înfrângere. Oare n-a ținut să mă umilească? Dar Ilinca s-a arătat cuviincioasă, modestă, a primit să rămână cu noi la masă și la plecare mi-a spus:

— Tatăl tău e foarte simpatic.

Cella Serghi, *Pânza de păianjen* (1938)

B.

Sunt zile când cuvântul *eu* devine insuportabil. Problema cu el este că nu vorbește nicio limbă. De fapt, nu știe să spună decât atât: *eu, eu, eu*.

Și l-am avertizat doar: în viață trebuie să fii atent la ceilalți. Trebuie să înveți limbi străine. Puțin efort, zău așa, că doar nu ești singur pe pământ. Încearcă să înveți măcar o limbă străină pe zi, că doar nu e așa de greu. Uite cuvântul *tu* este mult mai deschis, de altfel are și urechile mai mari, este și mai politicos, știe să spună, *pardon? de ce? ei și?*

Nu e puțin lucru când un cuvânt devine capabil să pună trei întrebări inteligente...

Uite la cuvântul *noi*, ce generos e, ce deschis, un adevărat acoperiș comun pentru toate îndoielile noastre. Nimic mai învăluit, mai securizant, mai reconfortant decât cuvântul *noi*. E un cuvânt pe care îl putem întinde cu ușurință pe o zgârietură, pe o rană. E un cuvânt-balsam, un cuvânt-pomadă, un cuvânt-consolare. De fiecare dată când simțim că ne prinde o angoasă puternică, putem spune *noi* și imediat sufletul nostru se mai calmează puțin, inima noastră începe să bată ceva mai normal. Cuvântul *noi* este dotat cu o imensă capacitate de securizare, este uluitor cât de primitiv poate fi el, deschis fără să fie expansiv, comunicativ fără să fie exuberant, abundent fără să fie invadator.

Da, între *eu* și *noi* există o diferență de morfologie, de comportament, de stil. Deja că acest cuvânt, *noi*, se îmbracă mult mai decent. Niciodată, dar niciodată cuvântul *noi* nu ar îndrăzni să iasă gol-goluț pe stradă, cum o face uneori cuvântul *eu*. Nu, cuvântul *noi* nu iubește podoabele excentrice, frufrușeniile provocatoare, etalajul de sine însuși.

Ca să-mi educ *eu* nu încetez să-i spun: ascultă puțin această melodie plină de demnitate care emană din cuvântul *noi*. [...] Zău, dragă Domnule *eu*, fiți mai puțin plângăcios și topiți-vă din când în când în marmita generoasă și umanistă a Domnului *noi*. Stați mai mult pe lângă domnul *noi*, experiența vă va fi folositoare pentru a vă rotunji puțin excrescențele demoniace și ireverențele iraționale...

Deschideți-vă mai mult, Domnule *eu*, către Domnul *noi* sau chiar către cuvântul *voi*. Dacă vă este prea greu să vă apropiați dintr-odată de Domnul *noi*, treceți pe la *voi*, este o etapă interesantă care vă șlefuește manierele.

Cuvântul *voi* este întotdeauna bine educat și serviabil. Și tresare imediat ce-i atinge cineva umărul, imediat ce-l întrebi dacă este pe drumul cel bun... Cuvântul *voi* are aproape forma unei punți între *eu* și *noi*. Altfel spus, pentru a ajunge de la *eu* la *noi* trebuie trecut pe la *voi*.

Of, am obosit. Credeți-mă, când îți petreci așa toată ziua cu cuvântul *eu* încercând să-l aduci puțin la rațiune, simți că înnebunești, că te înmoi, că te îndoii...

Nu, cuvântul *eu* nu este capabil să se concentreze pe altceva decât pe propria sa persoană. Este cuvântul care vorbește cu un singur cuvânt, este cuvântul care nu vorbește decât cu sine însuși. Iar eu, vă jur, sunt exasperat. Când aud ce discurs prolix și sofisticat poate pronunța cuvântul *eu* cu un vocabular limitat la un singur cuvânt, care mai este și surd și mut și orb și bâlbâit, încrederea mea în șansele umanității de a ieși din transă scade vertiginos (umanitatea fiind jumătatea eului meu).

Da, tot mai mult se scufundă în vid cuvântul *eu* de fiecare dată când spune *eu*.

Matei Vișniec, *Eu*, în volumul *Cabaretul cuvintelor* (2018)

Subiectul I

(30 de puncte)

Răspunde, pe foaia de concurs, la fiecare dintre următoarele cerințe:

1. Ilustrează, prin câte un exemplu din fiecare text, un mijloc prin care se manifestă funcția emotivă/expresivă a limbajului. **5 puncte**
2. Prezintă o valoare expresivă a verbelor la timpul imperfect din primul paragraf al textului A. **5 puncte**
3. Evidențiază, prin câte un exemplu din fiecare text, un rol al figurilor de stil/procedeele artistice, în construcția mesajului. **5 puncte**
4. Explică semnificația secvenței: „Cuvântul *voi* este întotdeauna bine educat și serviabil. Și tresare imediat ce-i atinge cineva umărul, imediat ce-l întrebi dacă este pe drumul cel bun... Cuvântul *voi* are aproape forma unei punți între *eu* și *noi*. Altfel spus, pentru a ajunge de la *eu* la *noi* trebuie trecut pe la *voi*.”, din textul B. **5 puncte**
5. Susține-ți opinia despre atitudinea față de școală a personajului Ilinca Dima din textul A. **5 puncte**

Notă

Niciun răspuns nu va depăși 100 de cuvinte.

Pentru **conținut**, vei primi 25 de puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

Subiectul al II-lea

(35 de puncte)

Redactează o scrisoare, de cel puțin 150 de cuvinte, adresată scriitorului Matei Vișniec, în care să îi prezinți impresia pe care ți-a produs-o lectura textului B. În scrisoarea ta, îți vei susține punctul de vedere despre oamenii care se definesc prin cuvântul „eu”, valorificând secvența „Este cuvântul care vorbește cu un singur cuvânt, este cuvântul care nu vorbește decât cu sine însuși”.

Data redactării scrisorii este 25 aprilie 2024, localitatea, Suceava, iar numele tău este Andrei/Andreea Popescu.

Notă

Pentru **conținut**, vei primi 30 de puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

Subiectul al III-lea

(35 de puncte)

Scrie un eseu de minimum 600 de cuvinte, despre *importanța relațiilor cu ceilalți în definirea valorilor personale*, pornind de la cele două texte date și valorificând experiența ta culturală (literatură, arte plastice, muzică, cinematografie, filosofie etc.).

Notă

În elaborarea eseului, vei respecta structura textului de tip argumentativ: *ipoteza*, constând în *formularea tezei/a punctului de vedere* cu privire la temă, *argumentația* (cu trei argumente/raționamente logice/exemple concrete etc.) și *concluzia/sinteza*.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi 30 de puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

Punctajul pentru redactare se acordă numai dacă eseul are minimum 600 de cuvinte.

Inserarea de citate critice necomentate sau nerelevante pentru tema dată atrage după sine neacordarea punctajului maxim.